

El llenguatge

...i hi insistim

El castellà repugna de fer precedir la copulativa «y» per un mot començat en el mateix so vocàlic i, per això, en aquests casos, substitueix «y» per «e»: «Un libro útil e interesante». El català no experimenta gens ni mica aquesta repugnància. La construcció Un llibre útil i interessant és no solament del tot admissible sinó l'única correcta. (La incorrecció que consisteix a dir «Un exemple evident e il·lustratiu», que hom pot sentir encara en algun parlament, esdevé encara més lamentable per l'èmfasi amb què se sol destacar.)

Aquesta falta de repugnància del català a l'emissió contigua de dos fonemes idèntics es manifesta també en aquelles oracions en què coincideixen la conjunció copulativa i el pronom adverbial hi: Ha nascut a Barcelona i hi viu. I si oracions d'aquest tipus no són tan freqüents com caldria esperar, es deu més aviat al fet que hom no sap treure tot el partit dels recursos que permet l'existència d'aquest pronom adverbial. Només cal comparar l'oració precedent amb la seva equivalent Ha nascut a Barcelona i viu en aquesta població, construcció que, en rigor, no és incorrecta, però sí innecessària i impròpia. Tampoc no ens repugna de fer precedir un mot començat en i per aquest pronom ni, fins i tot, de fer coincidir tots tres elements: Si no m'ho demanen no hi intervindrà. Obre la porta de la sala i hi introdueix els visitants. Naturalment, hi pot haver qui trobi aquest darrer cas excessiu i és ben lliure d'evitar-lo.

Però el punt de la qüestió que mereix una atenció especial, és la possibilitat que la presència de la copulativa i origini la supressió del pronom hi en aquells casos en què no se'n pot prescindir. Dit més exactament: en què prescindir-ne és una greu incorrecció. Això s'esdevé molt sovint quan la conjunció i introdueix oracions amb una forma impersonal del verb haver (és a dir, haver-hi com a primer element. Si l'omissió de la partícula hi en aquestes formes ja es comet prou habitualment, més perill n'hi ha encara en aquests casos: Les coses no rutllaven i hi havia mala maror. Es van sentir uns espetecs i hi va haver corredisses.

Albert Jané